

Пада вредност акција Сосијете женерал, Креди агрикол банке, нафта појефтинила на мање од 90 долара за барел, а то обара и акције нафтних гиганата

Лондон, Москва, Њујорк – Водећи глобални индекси акција јуче су опали на трогодишњи минимум, након што су инвеститори нагло почели, услед ширења кредитне кризе на европске земље, да пребацују своја средства из све несигурнијих хартија банака и других финансијских компанија у злато и владине обвезнице.

Интервенције државних институција на обе стране Атлантика нису поправиле спремност банака да позајмљују новац, а последица је нервоза на тржишту, оцењују аналитичари. На валутним берзама евро је наставио да пада према два главна такмаца, долару и јену, јер текући финансијски дебаланси у зони евра све више оптерећују заједничку валуту 15 чланица Европске уније, преноси Тањуг.

Евро је током ране трговине на лондонској берзи вредео свега 1,3542 долара – најмање у протеклих 13 месеци. Касније се мало опоравио, али је истовремено котирао мање од 140 јена, што је најнижи курс према јапанској новчаној јединици током протеклих 30 месеци.

Права панична продаја акција јуче је забележена у Москви, па је тамошње локално тржиште деоница најликвиднијих домаћих компанија и пословних банака затворено.

Трговина акцијама појединих банака у Италији и на Исланду је такође јуче била обустављена, након што су те хартије појефтиниле испод дозвољеног лимита.

Тржишни аналитичари на основу свега закључују да је „финансијска паника”, која од пре десетак дана „тресе” берзе у САД, сада захватила и глобално ефектно тржиште.

Владе више земаља чланица Европске уније, укључујући Немачку, Грчку, Ирску и Аустрију, већ су одлучиле, или ће ускоро усвојити такву одлуку, да потпуно гарантују штедне улоге грађана, плашећи се избијања праве финансијске панике и могућег слома банкарског система.

Лидери четири најснажније економије ЕУ (Немачка, Велика Британија, Француска и Италија) у суботу су се у Паризу договорили да предузму све неопходне кораке за постизање финансијске стабилности, али без стварања интервентног пакета налик на амерички.

Ту су се показала ограничења јединствене Европе, јер регулација тржишта остаје искључиво у надлежности националних институција, које одлучују како ће се трошити новац пореских платиша.

„Ниједан Немац нити Естонац неће прихватити да Брисел троши њихов новац за спасавање неке пропале банке у Грчкој”, објаснио је за Ројтерс један званичник Европске комисије зашто није успео договор о европском „пакету за спас” од 300 милијарди евра.

Водећи паневропски индекс акција – ФТСЕ300 опао је јуче током почетне трговине више од пет одсто, касније се мало опоравио, али је и даље био слабији за 4,7 процената у односу на петак.

Сви водећи индекси акција у Азији, укључујући и јапански Никеи индикатор, такође су били у великом паду, од три до пет одсто, а осетно појефтињење акција забележено је и на аустралијском и новозеландском тржишту.

Драстичан пад забележен је у промету акција друге по величини немачке банке – Комерцбанке – које су појефтиниле високих 13,8 одсто, након што је поверење у финансијски систем водеће европске економије протеклих дана пољуљано услед могућег банкрота велике домаће хипотекарне банке Хипо рил естејт.

Хартије других виђенијих европских банака су током јучерашње ране трговине, такође, биле на „удару”, па су тако акције Сосијете женерал банке опале 6,5 одсто, Креди агрикола 7,7, а банке Дексија чак 10,9 процената.

Појефтињење нафте, на мање од 90 долара по барелу, што је најнижи ниво котација те сировине од фебруара, утицало је и на пад акција водећих нафтних компанија. Хартије „Ројал дач шела”, БП и „Тотала” биле су, наиме, у паду за око 5,5 одсто.

Цене акција данас су знатно смањене и на водећим азијским берзама, а такође и на ефектним берзама у Аустралији и на Новом Зеланду.

С. Р.

[Политика 07.10.2008]